

de spørgsmål og hypoteser, man begynder med at opstille: og hvis man for at opnå et homogent materiale bliver nødt til at anvende en enhed, der hedder »et historisk arbejde« uden at skele til om det er en pjece om den lokale kirke, et foliobind med kilder til en adelsslægts genealogi eller en Frankrigshistorie til skolebrug, så er der på forhånd sat grænser for hvad man kan nå af resultater. Når de franske historieprofessorers andel i den samlede produktion s. 269 opgøres til »moins de 2 % (77 ouvrages sur un total approximatif de 3400)«, så har C. – rent bortset fra den elementære regnefejl, som langt fra er bogens eneste – ikke hermed godtgjort, at de kun spillede en helt ubetydelig rolle i det franske kritiske gennembrud. De fleste af bogens pointer falder i en af to kategorier: enten bekræfter de med aldeles unødvendig akkuratesse, hvad man vidste i forvejen, eller også »modbeviser« de henkastede og i reglen ligegyldige generaliseringer. Det 19. århundrede blev kaldt »le siècle de l'histoire«; straks viser C. i en kaskade af statistikker, at historie kun indtog en beskedent plads i den samlede bogproduktion og i hvert fald ikke udgjorde en større procentdel af den end tidligere. Man har hævdet, at påvirkningen fra Tyskland var afgørende for fransk historievidenskab; men C. viser, at det ikke kan være tilfældet, for en opgørelse af antallet af oversættelser, anmeldelser og fodnoter viser, at tyske arbejder ikke indtog nogen særstilling. Osv. osv. Statistikken tager kort sagt magten fra forfatteren i store dele af bogen. Alligevel kan den anbefales, for dels er det ikke ganske uden interesse at få kortlagt den samlede historiske aktivitet, dels viser Carbonell i to af bogens afsnit (»Écoles« og »Les historiens de l'histoire immédiates«), at han også kan præstere fremragende ikke-kvantitative analyser, her af det han kalder »illusions et contradictions de l'historiographie positive et impartiale«: den implicite politiske stillingtagen gennembyrder gang på gang den objektive og neutrale overflade, specielt når emner som krigen mod Tyskland og Pariserkommunen tages op til behandling.

Den standende historiografiske debat herhjemme har foreløbig modtaget hovedparten af sin udenlandske inspiration fra Sverige og USA (Odén, Liedman, Kuhn og Wise). Keylors og Carbonells analyser af den franske historieforskning bør også kunne give debatten væsentlige impulser.

Jens Rahbek Rasmussen

Istorija Švecii, under red. af A. S. Kan. Moskva, Forlaget »Nauka«, 1974. 719 s.

I forbindelse med 50-årsjubelåret for oprettelsen af de diplomatiske forbindelser mellem Sverige og Sovjetunionen har et russisk forfatterkollegium under ledelse af A. S. Kan udsendt en større etbinds Sveriges historie. Det betones i indledningen, at det er den første i sin art på russisk skrevet ud fra en marxistisk position og det tilkendegives samme sted, at man har lagt hovedvægten på en skildring af landets økonomiske, sociale og kulturelle historie i højere grad end på den militære og diplomatiske historie.

A. S. Kan, der tidligere har publiceret arbejder om svensk og skandinavisk historie, indleder arbejdet med en interessant gennemgang af den svenske historiografis udvikling fra senmiddelalder til i dag. Udviklingen i dette århundrede anskues som en konflikt mellem en konservativ retning (Uppsala-skolen) og en liberal retning (Lund-skolen), hvor den konservative retning formåede at besætte hovedparten af nøgleposterne inden for faget til slutningen af 1950'erne. Situationen i begyndelsen af 1970'erne skulle være den, at de konservative historikere ikke ville anerkende deres nederlag, men at deres elever ikke mere deler deres opfattelse af historieforskningens opgaver. Som afslutning på dette afsnit gives en oversigt over den eksisterende russiske og baltiske litteratur om Sveriges historie.

I hovedfremstillingen er, som det kunne ventes, den svenske historie set gennem det

klassiske marxistiske analyseapparat byggende på begrebet om klassekampen og de forskellige samfundsformers afløsning af hinanden, fra ursamfundet og det tidlige klasse-samfund over det feudale samfund til det kapitalistiske og endende med det nuværende monopolkapitalistiske Sverige. Ud fra disse forudsætninger leveres en koncentreret, noget tør og ujævn fremstilling af den svenske historie. Tendenser og begivenheder, der i særlig grad illustrerer spændingerne i det svenske samfund er trukket frem og har fundet en uddybende behandling. Det gælder gæringen i bondebefolkningen under stormagtstidens prøvelser som opstanden i Dalarna 1743. Af interesse ud fra en dansk synsvinkel er ikke mindst uroen inden for den skånske landbefolkning i 1770'erne og igen 1811. Uroen i 1811, der førte til slaget ved Klågerup, var til dels foranlediget af meddelelser om den danske bondefrigørelse.

Bogens forskellige afsnit bygger, som det fremgår af noteapparatet, gennemgående på den nyeste svenske forskning og vidner om en seriøs beskæftigelse med Sveriges historie fra de sovjetrussiske historikers side.

Frede P. Jensen

Franklin D. Scott: Sweden. The Nation's History. Minneapolis, University of Minnesota Press 1977. ix+654 s. \$ 25.

Professor emeritus ved Northwestern University Franklin D. Scott har påtaget sig en meget vanskelig opgave, nemlig på 600 sider at skrive en samlet fremstilling af Sveriges historie fra oldtiden og til Palme. Han har selv forsket i enkelte sider af Sveriges historie, her skal blot nævnes disputatsen fra 1935, *Bernadotte and the Fall of Napoleon* (Harvard U. P.), men ellers har han udelukkende været henvist til at benytte andres arbejder.

Og det må konstateres, at opgaven er løst. Han har frembragt en meget læseværdig fremstilling, som uden at være tyngt af leksikalsk stil, alligevel rummer et væld af konkrete oplysninger. Forskningsdiskussioner og problemkomplekser har der naturligvis ikke været meget plads til, og selv om Carlsson/Rosén: *Svensk Historia* selvfølgelig har leveret en stor del af grundlaget, er der alligevel tale om meget mere end et referat og en oversættelse af dette værk.

Kapitlerne om middelalderen er ikke særligt fyldige, og forfatteren udfolder sig afgjort bedst i afsnittene om 19. og 20. århundrede, hvor både den politiske, økonomiske og sociale historie virkelig integreres. Og Franklin D. Scott har ikke forelsket sig mere i sit emne end, at han kan se objektivt og undertiden meget kritisk på problemerne også i den nyeste historie.

Bogen er forsynet med henvisninger til relevant litteratur og har en bibliografi på 20 sider, som selvfølgelig er stærkt selektiv, men som dog medtager de fleste væsentlige nyere publikationer og er ført helt a-jour. Et fyldigt indeks muliggør bogens anvendelse også som håndbog.

Studerende og historisk interesserede over hele den engelsk-sprogede verden har hermed fået en introduktion til Sveriges historie, som gør savnet af en tilsvarende publikation om de andre nordiske landes historie evident.

Karl-Erik Frandsen

Jan Jelinek: De første mennesker. Udvikling – redskaber – levevis – kunst. På dansk ved Jens Juhl Jensen. Faglig bistand ved Søren H. Andersen. København, Fremad 1974. 559 s., ill. 72,50 kr.

Overalt kappes forlagene i disse år om bogudgivelser med menneskets ældste historie som emne. Kvaliteten af disse udgivelser er meget svingende, men der er grund til at